

DIFFUSE ECONOMIC MANIPULATION, ASIMETRIC CRISIS, RENAISSANCE OF COMMUNITY-GLOBAL VALUES

Narcis ZĂRNEȘCU³⁹

Abstract

The financial market responds to a wide variety of regulations that should ensure good functioning. But there is always a gray or black area, an underground, a psychological underground, backed up by subtle and sophisticated techniques, which endangers investor confidence and, worse, regional or global financial equilibrium. Our study evaluates several Market Manipulation mechanisms, through a conceptual instrument called Diffuse Economic Manipulation, and propose a fundamental, effective Solution only on medium and long cycle times; a solution that would ensure the sustainable relative Development globally of the Market, Stock Exchanges, and Financial System: Responsibility and engagement through awareness of community-global values.

Key words: manipulation, stock exchanges, financial system

1. Criza financiară, care a izbucnit în 2007, a evidențiat importanța *încrederii interparteneriale* pentru sistemul global, dar și fragilitatea lui. Pe de altă parte, operațiunile de tip IT, prin care se manipulează integritatea datelor, au intrat, de multă vreme, în atenția analiștilor și strategilor financiari, ca generator distinct de mari riscuri sistemice⁴⁰.

1.1. În acest sens, dinamica, dată de caracterul complex și interdependent al sistemului financiar, de capacitățile sale indefinite de transcendere a frontierelor naționale și internaționale, fizice și virtuale, este dificil de controlat și cuantificat, dar, tocmai de aceea, face posibilă manipularea integrității datelor deținute de instituțiile financiare și, în consecință, intenționat sau nu, amenință stabilitatea financiară locală, regională, ca și stabilitatea sistemului financiar internațional.

1.1.2. Chiar dacă sunt țări (Danemarca, Finlanda și Suedia)⁴¹, în care economia funcționează, peste 90%, fără numerar, iar costul total al sistemului de plăți este mai mic, totuși, dintr-o perspectivă complementară, este bine de remarcat faptul că, spre deosebire de criza globală (2007-2008), riscurile de manipulare financiar-bancară există independent de fundamentele economice subiacente și vor crește – spun specialiștii - pe măsură ce tot mai multe guverne vor face din economia fără numerar [*cashless economies*] un obiectiv explicit⁴².

2. Tehnicile de manipulare au cunoscut o evoluție importantă în timp. Odată cu difuzarea zvonurilor și a *fake information*, care creează o imagine falsă a pieței, agenții (indivizi, entități antreprenoriale, banci, corporații etc.) profită ca să își sporească beneficiile personale în detrimentul altora. Acest fapt, a dus la dezvoltarea de noi tehnici greu identificabile și, astfel, imposibil de sancționat într-un interval de timp rezonabil de mecanismele de reglementare existente pe piață.

2.1. Liderii mondiali ar trebui să conștientizeze, în mod oficial, că asemenea comportamente, specifice prădătorilor reprezintă un efect dezastruos al unei lăcomii istorice, susținută și legalizată de războaie și tratate internaționale. Efect, în același timp, al unor dramatice deficite tradiționale de educație și morală, devenite strategii globale.

³⁹ *Academica Review, Romanian Academy, Bucharest, Romania, PhD*

⁴⁰ O'Dwyer, Rachel (2018). Gloerich, Inte; Lovink, Geert; De Vries, Paricia, eds. *MoneyLab, Overcoming the Hype*. Institute of Network Cultures, Amsterdam

⁴¹ Hazel Sheffield, *UK moves towards cashless society*

[URL:<https://www.independent.co.uk/news/business/news/uk-moves-towards-cashless-society-10267215.html>].

⁴² *Forever 21: Reports Findings from Investigation of Payment Card Security Incident*

[URL:https://www.forever21.com/protecting_our_customers/default.aspx]. *Forever 21: Hackers breached payment system for 7 months*

[URL:<https://www.csoononline.com/article/3245069/security/forever-21-hackers-breached-payment-system-for-7-months-no-encryption-on-pos-devices.html>].

3. Pe baza unor concepte testate de-a lungul timpului, în spațiul logicii pluridimensionale⁴³, al matematicilor superioare, de tipul Fuzzy (fuzzy logic, fuzzy theory), Fuzzylogik (‘verwischte’, ‘verschwommen’, ‘unbestimmt’, ‘unscharfe Logik’) sau ‘sous-ensembles flous’; dar și în zona IT (A fuzzy-set manipulation system)⁴⁴, ne-am propus un concept de operare și constrângere ideatică: *manipularea economică difuză*.

3.1. Având permanent în subsidiarul demonstrației, manipularea regională sau globală a burselor⁴⁵, descifrată și analizabilă, am preferat să ne concentrăm micro-analiza pe manipularea economică difuză exercitată prin intermediul *Grupului celor douăzeci de miniștri ai finanțelor și ai guvernelor băncilor centrale (Group of Twenty Finance Ministers and Central Bank Governors - G20)* de diverse puteri, guverne, entități financiare etc.

3.2. Încă de la bun început, două deficiențe ‘tehnice’ au subminat rapoartele oficiale privind protecționismul exercitat de G20: limitarea politicilor monitorizate, în principal, pentru restricțiile de import și export aplicate extensiv într-o anumită perioadă istorică și măsurile de protecție contingente, pe de o parte; și, pe de altă parte, decizia deliberată de a nu actualiza totalurile anterioare privind protecționismul, când informațiile erau actualizate. Mai mult, monitorizarea oficială a protecționismului a fost compromisă de lipsa de cooperare în verificarea intervenției politice de către anumite guverne membre ale G20.

3.2.1. În raportul său de monitorizare din septembrie 2017, privind intervenția guvernului G20, Secretariatul WTO (The World Trade Organization) a reținut că «la solicitarea Directorului General, delegații G20 au transmis răspunsurile inițiale. Aceste date, precum și informațiile colectate din alte surse, au fost returnate pentru verificare. Cu toate acestea, în câteva cazuri, Secretariatul a primit doar răspunsuri parțiale și nu de puține ori cu mult după termenul limită».⁴⁶ Lipsa de cooperare a multor membrii G20 a primit un vot de blam dramatic, în 2017, când Secretariatul WTO a stopat redactarea rapoartelor sale cu privire la *General Economic Support Measures*, subvenții tipice etc.

3.2.2. Un grup independent, *Global Trade Alert (GTA)*, a documentat peste 15 000 de liberalizări și intervenții politice protecționiste, care au fost implementate la nivel mondial, începând cu noiembrie 2008. Într-o analiză a surselor, care documentau modul de selecție a politicilor comerciale în 2016, grupul GTA a precizat că Fondul Monetar Internațional «are cea mai cuprinzătoare evidență a tuturor tipurilor de discriminări comerciale, precum și a măsurilor de liberalizare a comerțului». Merită menționat că rapoartele GTA se referă, fără complexe, la executivul corporatist, la factorii de decizie politică și la liderii media mondiali, iar cele 1400 de studii și intrări, realizate de acest grup independent, se regăsesc și în baza de date Google Scholar. Ca o confirmare a credibilității GTA, un organism de calibrul *The Swedish National Board of Trade* s-a bazat pe rezultatele și datele GTA când a trebuit să revizuiască protecționismul, din primele decenii ale secolului XXI. De reținut, de asemenea, că numai 6,8% din informațiile, care documentează intervențiile politice, se bazează pe surse neoficiale.

4. Diagrama 1, *infra*, arată în ce măsură și cât de mult a fost falsificat quantumul real al protecționismului, *manipulat difuz* de membrii G20. Conform informațiilor actuale, peste 200 de intervenții politice, care prejudiciază interesele comerciale străine și pregătesc crizele asimetrice, sunt implementate în fiecare trimestru de guvernele G20.

⁴³ P. Cintula, C. Fermüller, L. Godo, P. Hájek (Hrsg.): *Understanding Vagueness – Logical, Philosophical, and Linguistic Perspectives* (Studies in Logic 36). London: College Publications, 2011.

⁴⁴ Motohide Umano, Masaharu Mizumoto, Kokichi Tanaka, “FSTDs System: A fuzzy-set manipulation system” in *Information Sciences*, Volume 14, Issue 2, 1978: 115-159. [https://doi.org/10.1016/0020-0255(78)90032-4].

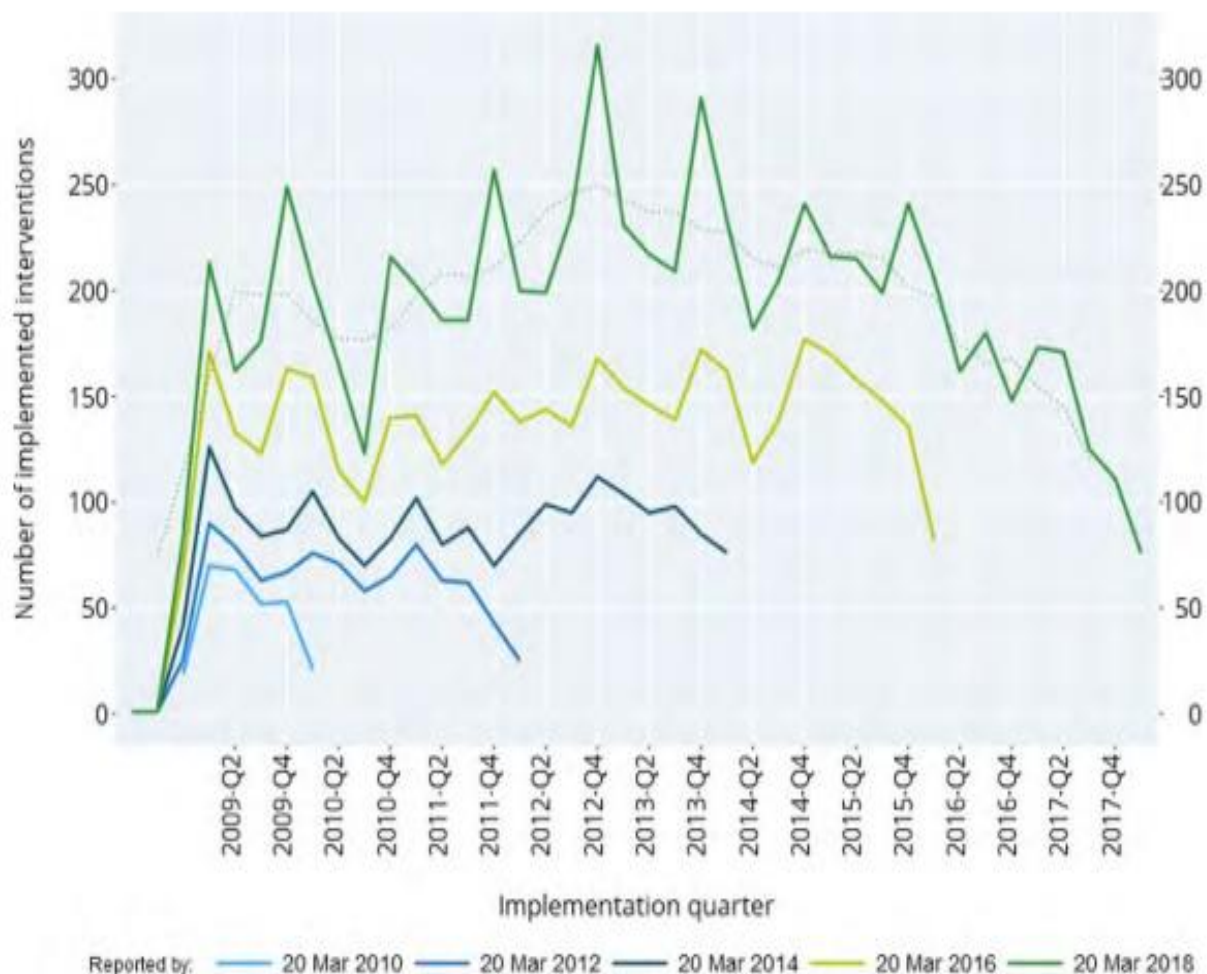
⁴⁵ *Financial Market Manipulation-How to identify the Mechanism*

[URL.http://www.ijept.org/index.php/ijept/article/viewFile/Financial_Market_Manipulation_How_to_identify_the_Mechanisms/ijept_4_1_pdf_8]; *Shanghai Bourse Targets Manipulation With Tweak to Closing Price*

[URL.<https://www.caixinglobal.com/2018-06-04/shanghai-bourse-targets-manipulation-with-tweak-to-closing-price-101262462.html>]; *The Manipulation Potential of Libor and Euribor* [URL.<http://people.stern.nyu.edu/msubrahm/papers/LIBOR.pdf>].

⁴⁶ . WTO (2017). Report on G20 Trade Measures. 9 November 2017, p. 8.

Figura 1. Evoluția numărului de intervenții politice operate de guvernele G20

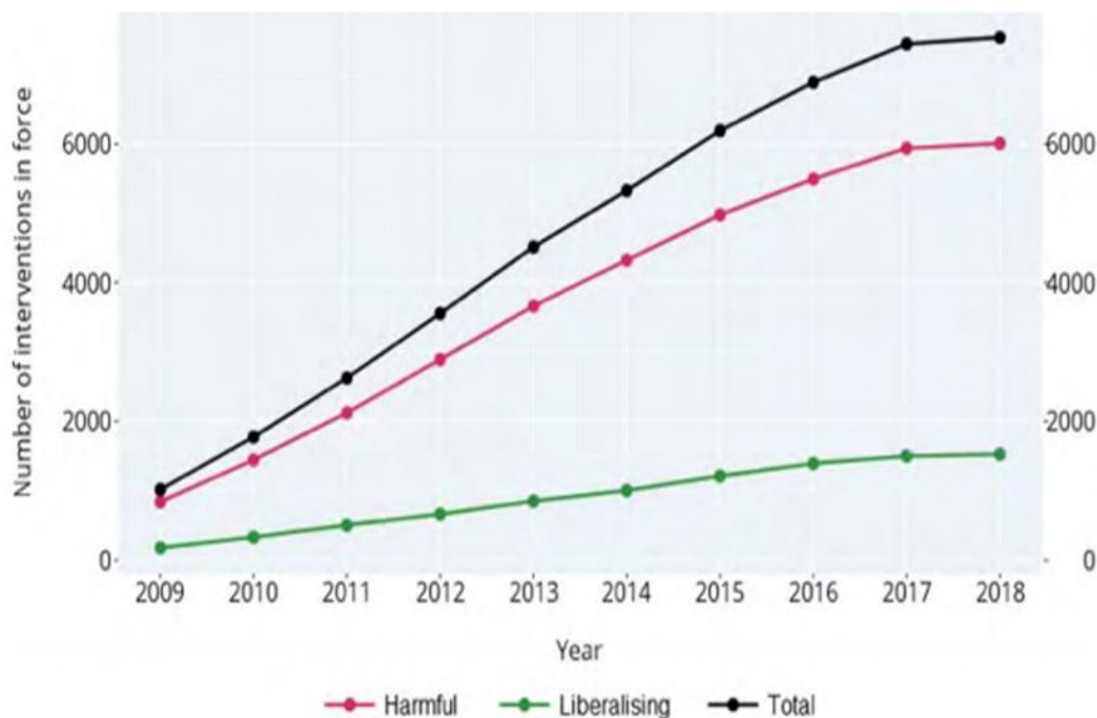

Sursa: GTA, 20 martie 2018.

Această diagramă arată numărul total de intervenții politice, operate de guvernele G20, care protejează interesele comerciale interne, în defavoarea concurenței străine. Datele transcrise arată relația direct proporțională dintre creșterea trimestrială a raportărilor și cascada informațiilor 'disponibilizate', privind politica intervenționistă.

4.1. S-a constatat că G20 a recurs la protecționism încă de la debutul crizei financiare mondiale. Luând în considerare eliminarea treptată a măsurilor protecționiste temporare, ca și eliminarea altor intervenții politice discriminatorii, *Diagrama 2* descrie numărul măsurilor protecționiste implementate de guvernele G20. Se constată că la sfârșitul fiecărui an - din 2009 până în 2017 și, de asemenea, până la 20 martie 2018 - guvernele G20 au impus peste 6 000 de intervenții politice, în favoarea companiilor locale și în dauna competitorilor străini, care aveau un istoric al activității desfășurate.

Figura 2. Structura intervențiilor politice operate de guvernele G20 în perioada 2009 - 2018

Sursă: GTA, 20 martie 2018

Interpretarea graficului: Linia curbă de culoare roșie = numărul total de intervenții politice ale guvernelor G20, care au protejat interesele comerciale interne. Linia curbă de culoare verde = numărul total de intervenții politice ale guvernelor G20, în vederea optimizării modalităților de relaționare legislativă și politică, aplicate la companiile străine, comparativ cu cele naționale.

4.2. Până în noiembrie 2017, Centrul European Independent pentru Economie Politică Internațională (*The independent European Centre for International Political Economy* - ECIPE) documentase 87 de restricții (Ferracane 2017). Dovezile sunt acum (2018) în creștere, pe impactul negativ al acestor restricții asupra PIB-ului. Un studiu anterior al ECIPE identificase un pachet de 22 de restricții, aplicate în statele membre ale UE, estimând că prevenirea aplicării la nivelul UE a acestor măsuri ar evita pierderi economice anuale în cuantum de 52 miliarde de euro (Bauer et al 2016). Având în vedere recuperarea redusă a economiei UE, nu este momentul să se absoarbă o recurență ulterioară 0,4% din PIB.

4.3. Protecționismul, *manipularea economică difuză*, exercitat de G20, amenință LDG (*Least Developed Countries*) în programul lor de realizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (*Sustainable Development Goals* - SDG). Transformarea structurilor lor economice este esențială, iar comerțul și migrația sunt factorii componenți, fundamentali, ai acestui proces. Din păcate, protecționismul pe scară largă din țările G20 nu numai că limitează eforturile de accesare pe traiectorii ascendente, dar pregătește spațiul politico-economic pentru noi crize regionale sau/și globale. Dovezi recente, adunate de GTA în martie 2018, arată că 79% din exporturile de bunuri din LDC se află în competiții inegale pe piețele externe, în primul rând, din cauza presiunilor uriașe exercitate de distorsionările comerciale, impuse și puse în aplicare de țările G20. Rapoartele precizează că 4,3% din aceste distorsiuni comerciale provin din majorările tarifare, iar 19% se datorează «licențelor neautomate» [«Non-automatic import licensing»]⁴⁷ Multe distorsionări sunt efectul pervers al diverselor forme de subvenții și stimulente pentru export, asigurate de sistemul național de taxe. Pe de altă parte, nu numai LDC, ci și țări în curs de dezvoltare, consideră că

⁴⁷ «Non-automatic import licensing is defined as licensing not falling within the definition of automatic import licensing (Article 3.1). Non-automatic licensing is used to administer trade restrictions such as quantitative restrictions which are justified within the WTO legal framework.

[URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/implic_e/implic_info_e.htm].

exportul în țările G20 devine tot mai dificil, dată fiind și subvenționarea concurenței pe terțe piețe. Iată doar câteva din mecanismele inocente, oficiale, ale *manipulării economice difuze*.

5. Provocările dezvoltării durabile sunt în primul rând etice. În condițiile unei crize mondiale, educația reprezintă cea mai eficientă modalitate de formare a unei baze sociale și intelectuale pentru

implementarea principiilor dezvoltării durabile și a ideilor de coevoluție. Ca efect aparent secundar, educația ar trebui să asigure baza informațională și morală pentru remodelarea pozitivă a manipulărilor difuze, insidioase, devenite endemice. Dimensiunea spirituală a modelului de dezvoltare durabilă constă în dezvoltarea potențialului uman, în primul rând, prin sistemul educațional.

5.1. Noțiunea de «Education for Sustainable Development» (ESD) a apărut pentru prima dată în documentele ONU, din a doua jumătate a secolului XX. La Conferința ONU de la Rio de Janeiro din 1992, privind mediul și dezvoltarea, s-a subliniat faptul că educația este unul dintre factorii cheie ai dezvoltării sustenabile, «un factor decisiv al schimbării». Summitul mondial privind dezvoltarea durabilă, desfășurat la Johannesburg în septembrie 2002, propune ca educația pentru dezvoltare durabilă să fie considerată una dintre principalele priorități ale UE. În prezent, obiectivele principale ale ESD sunt dezvoltarea gândirii sistemice asupra lumii și a gândirii critice, dobândirea de noi cunoștințe și abilități, care să contribuie la dezvoltarea durabilă a societății; cultivarea valorilor morale și a activismului social.

5.2. Productivitatea și bogăția globală sunt uimitoare pentru tână generație romantică. Economia mondială produce în jur de 127 trilioane de dolari pe an la prețuri internaționale, pentru o producție medie pe persoană de 16.770 de dolari, distribuită foarte inegal în lume. Cu acest nivel mediu de producție pe cap de locuitor, sărăcia extremă s-ar fi încheiat cu mult timp în urmă, dacă țările ar fi acționat cu îndrăzneală și în parteneriat internațional. Dar economia mondială, bazată pe piață, este alimentată de *lăcomie*. Prădătorii stau la pândă, hăituesc, vânează, caută profitul, mai degrabă decât *binele comun*., pun la cale crizele asimetrice, atipice, neașteptate. Asta se întâmplă când o firmă de pe Wall Street realizează un profit urias, prin tranzacționarea de informații privilegiate; când companiile farmaceutice ridică prețul medicamentelor pentru a maximiza profiturile; când instituțiile financiare și chiar anumite țări promovează evaziunea fiscală și spălarea banilor. Profitul ar putea fi, în continuare, un instrument, dar ar trebui folosit de o conștiință morală, care să facă distincția dintre bine și rău. Unii ar putea susține, însă, că această viziune a binelui comun - prin care bunăstarea fiecăruia este strâns legată de bunăstarea tuturor - este utopică.

5.3. Totuși, în termenii pragmaticii psiho-sociale, politico-economice, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (SDG), adoptate de toate națiunile din lume în septembrie 2015, oferă cea mai bună foaie de parcurs pentru a face această *Renaștere etică necesară*, la nivel global. Cele șaptesprezece obiective, axate pe schimbarea paradigmei economice dominante, recomandă ca progresul economic să fie sincronizat cu incluziunea socială nediscriminatorie și cu sustenabilitatea ecologică.

5.3.1. Soluții și mecanisme, propuse de organizații tradițional-istorice și fundamentale ale planetei: taxarea averilor deținute în paradisurile fiscale (20-30 trilioane \$) la o rată de până la 1%, ar genera mai mult de 200 miliarde de dolari pe an. Stabilirea unui Fond Global (*the Global Fund*) pentru Obiectivele Dezvoltării Durabile (*the Sustainable Development Goals* - SDG), pe care miliardarii lumii (Forbes, 2015) ar putea să-l încarce minimalist, dar suficient pentru reechilibrarea balanței economice și morale.

5.4. Viitorul omenirii, mai afirmă ultimii utopiști contemporani, printre care mă număr și eu, se bazează pe câteva adevăruri-valori esențiale, unul fiind acela că dezvoltarea universal durabilă impune exigent imperative etice, integrate în viața socială, implementate în 'industria' educațională, la toate nivelurile sale. Modalitatea, legitimată de istoriile multi milenare ale civilizațiilor pământene: *Școala. Reformarea și Renașterea ei*. Centrul de gravitație al acestei Reforme-Renaștere: responsabilizarea etică și *conștientizarea valorilor comunitar-globale*.

Bibliografie

- Bauer, Matthias, M.F. Ferracane, H. Lee-Makiyama, and E. van der Marel (2016). "Unleashing Internal Data Flows in the EU: An Economic Assessment of Data Localisation Measures in the EU Member States." ECIPE Working Paper. March 2016.
- Evenett, Simon J., and Johannes Fritz (2017). Will Awe Trump Rules? The 21st Global Trade Alert Report. CEPR Press. June 2017.
- Evenett, Simon J., and Johannes Fritz (2017). Europe Fettered: The impact of crisis era trade distortions on exports from the European Union. CEPR Press. December 2017.
- Ferracane, Martina F (2017). "Restrictions to Cross-Border Data Flows: a Taxonomy". ECIPE Working Paper. November 2017.
- ***, (2018). OECD Services Trade Restrictiveness Index: Policy trends up to 2018, OECD, January 2018.
- ***, (2017). Report on G20 Trade Measures, WTO 9 November 2017.
- ***, (2017). Overview of Developments in the International Trade Environment. Annual Report by the Director-General, WTO 16 November 2017.
- ***, document number WT/TPR/OV/20, WTO.